

УДК 159.922+159.943

Осьодло В. І.,

доктор психологічних наук, професор
начальник гуманітарного інституту,
Національний університет оборони
України імені Івана Черняхівського
E-mail: v.osyodlo@gmail.com

Кузіна В. Д.,

науковий кореспондент,
Інститут психології
імені Г. С. Костюка НАПН України
E-mail: 0960118847@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ПЕРФЕКЦІОНІСТСЬКИХ НАСТАНОВ НА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ОФІЦЕРА

В статті розглянуто особливості впливу перфекціоністських настанов на розвиток професійної ідентичності особистості сучасного офіцера. Показано, що розвиток професійної ідентичності офіцера з високим рівнем перфекціонізму супроводжуватиметься проявами у нього низької самооцінки, мотивації уникнення невдач, ситуативної тривожності, розбіжностями між реальним рівнем цілей і високими ідеалами, домаганнями й оцінкою власних можливостей, нереалістичних вимогах до себе й колег. Такі особистісні риси офіцера заважатимуть становленню активної та стійкої професійної ідентичності, що заважатиме розвитку диференційованого професійного «Я-образу» з подальшим наближенням його до ідеального шляхом усвідомленого особистісно-професійного розвитку.

Ключові слова: особистість, перфекціонізм, професійна ідентичність, офіцер, воєнно-професійна діяльність.

The article presents the features of the influence of perfectionist guidelines on the development of the professional identity of the personality of a modern officer. It is shown that the development of a professional identity of an officer with high level of perfectionism will be accompanied by his low self-appraisal, the motivation for avoiding failures, situational anxiety, the differences between the real level of goals and high ideals, harassment

and assessment of his own abilities, unrealistic demands to himself and his colleagues. Such personality traits of the officer will interfere with the formation of an active and stable professional identity. The professional identity itself will interfere with the development of a differentiated professional «Self-image» with further approximation of it to the ideal way of conscious personal and professional development.

Key words: *personality, perfectionism, professional identity, officer, military and professional activities.*

Постановка проблеми і актуальність дослідження. Професійне становлення сучасного офіцера супроводжується зміною уявлень про себе, своє місце в професійному та соціальному світі – набуттям професійної ідентичності, професійною самоідентифікацією його особистості. Професійна ідентичність офіцера – багатовимірний інтегративний психологічний феномен, що є результатом процесу усвідомленого отождолення себе з професією офіцера і військово-професійним середовищем, веде до самостійного вибудовування свого військово-професійного майбутнього та передбачає розвинене відчуття професійної компетентності, самостійності й самоефективності, професійної цілісності й визначеності; усвідомлену інтеграцію у військово-професійне середовище та оволодіння смислами військово-професійної діяльності.

Перфекціонізм сучасного офіцера як багатовимірний особистісний конструкт, поєднує в собі індивідуально-психологічні якості та особистісні характеристики, які спонукають слідувати надмірно високим стандартам, прагнути до досконалості й встановлювати високі особистісні стандарти (стереотипи), доводити результати військово-професійної діяльності до відповідності найвищим еталонам. Він може проявлятися у формі ірраціональних переконань або дисфункційних установок, концентрації на реальних і минулих помилках, схильності до генералізації решти життєвих стандартів. Такі особливості відображення перфекціонізму в індивідуально-психологічних якостях та вплив на особистість офіцера можуть негативно позначатися не тільки на ефективності його повсякденної діяльності, але й ставити під загрозу професійне довголіття, життя та здоров'я.

Втім психологічні особливості впливу перфекціоністських настанов на розвиток професійної ідентичності особистості сучасного офіцера залишаються недостатньо дослідженими.

Метою статті є визначення психологічного змісту впливу перфекціоністських настанов на розвиток професійної ідентичності особистості сучасного офіцера.

Аналіз останніх досліджень. Як показали проведені теоретичні пошуки, професійна ідентичність офіцера втілюється у професійному

«Я-образі», включаючи професійні стереотипи і унікальність власного «Я», й ототожнення з професійним «Я-образом». Система уявлень офіцера про себе – військового професіонала, як когнітивна складова професійної Я-концепції уособлюється в професійному «Я-образі» в структурі його професійної ідентичності. Відтак ступінь розвитку професійного «Я-образу» сучасного офіцера зумовлює розвиток типу його професійної ідентичності.

Функціональне навантаження професійного «Я-образу» офіцера забезпечує досягнення особистістю внутрішньої узгодженості, визначає специфіку інтерпретацій набутого професійного досвіду, як джерело очікувань щодо самого себе в професійній діяльності, регулюючи таким чином соціальну поведінку в цілому [2].

Дослідження українських та зарубіжних учених свідчать, що функціонування системи компонентів професійного «Я-образу» детерміноване взаємодією «Я-реального» (установки, пов'язані з власними актуальними професійними здібностями, ролями і статусами) та «Я-ідеального» (установки, пов'язані з уявленням про здібності, ролі, статус ідеального професіонала) [2; 4]. Професійне «Я» особистості офіцера, як змістовна характеристика професійного «Я-образу», потребує узгодження бачення себе-професіонала з професіоналами-іншими, закладаючи вектор розвитку професіонала-ідеального («Я-ідеального») [2, с. 30].

Останні дослідження В. І. Осьодла, О. А. Філатової, О. П. Пчолкіної, спираючись на положення М. Дж. Холендера, показують, що співвідношення реального та ідеального «Я» відіграють важливу роль у формуванні перфекціонізму, напруження між цими структурами може стати детермінантою розвитку почуття неповноцінності, зниження самооцінки особистості. Якщо ж особа вважає, що здатна наблизитися до ідеалів і цінностей, самооцінка стає вищою, з'являється упевненість в собі та своїх можливостях [8; 9; 12 та ін.]. Разом з тим, Я-ідеал може становити архаїчний та недосяжний образ досконалості, що не відповідає реальності, а его-перфекціоністські настанови при цьому є результатом неправильного розв'язання Едипового комплексу [12]. Такі положення вчених показують, що уособлений в особистісних рисах перфекціонізм у різних варіантах прояву впливає на процес розвитку та досягнення професійної ідентичності.

Зокрема, нездатність втілити в реальність «Я-ідеальне» може призводити не тільки до негативних емоційних станів, а й порушень у розвитку, самовідчуження, руйнування індивідуальності [10]. Розузгодження «Я-актуального» з «Я-ідеальним» мотивуватиме особистість до подолання цієї невідповідності й може стати причиною емоційного виснаження [14].

Спираючись на положення концепції перфекціонізму Г. Флетта і П. Хьюїтта зазначимо, що важливим у цьому контексті є те, що у перфекціоніста існують суттєві розбіжності між актуальним і ідеальним професійними «Я-образами», між реальним рівнем цілей і високими ідеалами, які відображають перфекціоністські настанови. Виявлення таких розбіжностей між реальним та ідеальним образами детермінує процес когнітивної румінації власних помилок і недосконалості перфекціоністом [16].

Як показали дослідження І. І. Грачової, у осіб з високим рівнем перфекціонізму ідеали є найбільш складні та диференційовані, а у осіб з низьким його рівнем ідеальний образ є результатом зовнішніх впливів та менш відрефлексований, для них важливішими виявилися фізичні ознаки, водночас важливіші для осіб з низьким рівнем перфекціонізму [3].

Дослідження Я. О. Жебрун свідчать про подвійність Я-концепції перфекціоніста, що виявляється у високих оцінках здатності до самоконтролю і організації діяльності з одного боку, та суттєвій залежності від соціальної оцінки поведінки та діяльності, невпевненості у собі й самокритичності, з іншого [5].

Проведені дослідження О. А. Філатової, О. П. Пчолкіної показали, що перфекціонізм пов'язаний з Я-ідеальним, особливості якого є індикаторами визначення типу перфекціонізму [12].

Суттєвим аспектом впливу перфекціонізму на становлення та розвиток професійної ідентичності є неконструктивний характер взаємозв'язків перфекціонізму й окремих особистісних властивостей, виявлених А. С. Распоповою. Автор зазначає, що занижена самооцінка й суттєва розбіжність між домаганнями й оцінкою власних можливостей є наслідком схильності висувати нереалістичні вимоги до себе й оточуючих людей (колег). Прямий взаємозв'язок перфекціонізму, орієнтованого на інших, і показника розбіжності самооцінки й рівня домагань указує на прояв перешкоджально-домінантної реакції. Схильність пред'являти високі вимоги до себе й оточення пов'язані з заниженою самооцінкою, сильною розбіжністю між рівнем домагань і самооцінкою, мотивацією уникнення невдач, ситуативною тривожністю. Усі ці чинники відображають нестійкість самооцінки, недостатньо сформовані уявлення про себе, особистісну незрілість [8].

Враховуючи специфіку військово-професійної діяльності сучасного офіцера, як виду діяльності, віднесеного до особливих умов (невизначеності, неповної поінформованості, дефіциту часу, обмеженого ресурсу, складного вибору за динамічної непередбачуваної зміни поточної ситуації, загрозах особистому життю та здоров'ю та підлеглого особового складу) особистісними рисами офіцера, схильного до перфекціонізму нами визначені:

- завищений рівень домагань і висока вимогливість до себе;
- високі стандарти діяльності й орієнтація на «найбільш успішних»;
- сприймання інших людей як вимогливих, таких, що постійно критикують;
- постійне порівняння себе з оточуючими;
- оцінка й планування діяльності за принципом «усе або нічого» (поляризоване мислення);
- фіксація уваги на власних невдачах і помилках.

Тому, прагнучи довести будь-яку справу до ідеалу, «шліфуючи» кожний дріб'язок, офіцери-перфекціоністи постійно відчують сумніви та вагання щодо виконання завдань за призначенням у повсякденній діяльності, вкрай чутливі до критики командирів та колег, практично не мають можливості відчувати задоволення від отриманих результатів власної військово-професійної діяльності через переконання, що вона виконана недостатньо добре.

Розглядаючи статуси ідентичності Л. Б. Шнейдер виокремлює: *досягнуту ідентичність* (коли сформовано сукупність особистісно-значущих цілей, цінностей і переконань, що забезпечують почуття спрямованості й усвідомленості життя), *мораторій* (людина перебуває в стані кризи ідентичності й активно намагається вирішити її, пробує різні варіанти), *передчасну ідентичність* (дає найвищі показники по авторитарності й найнижчі – по самостійності), *дифузну ідентичність* (відсутні стійкі цілі, цінності і переконання, спроби їх активно сформувані), *псевдоідентичність* (стабільне заперечення своєї унікальності або, навпаки, її амбіційне підкреслення з переходом у стереотипію, а також порушення механізмів ідентифікації й відокремлення убік гіпертрофованості, порушення часових зв'язків життя, ригідність «Я-концепції», хворобливе неприйняття критики на свою адресу, низька рефлексія) [11, с. 65–68].

Щодо розвитку професійної ідентичності, то Л. Б. Шнейдер виокремлює різні її рівні [14, с. 80–81]. Так, на рівні невиразної професійної ідентичності особистість усвідомлює найближчі та подальші професійні цілі, прагне досягнути справу, набути досвіду, що на цьому рівні відсутній, знайти своє місце в існуючих професійних взаємовідносинах. Особистість на цьому рівні відповідає професії в модальності «хочу» й має характеристику суб'єкта діяльності «*мріючий*».

На рівні *виразної пасивної професійної* ідентичності професійна діяльність здійснюється за зразком, встановленими професійними вимогами, уявленнями про свої професійні можливості, встановлюються професійні контакти. Відповідність особистості професії на цьому рівні встановлюється в модальності «знаю» з характеристикою суб'єкта діяльності «обізнаний».

На рівні активної професійної ідентичності відбувається реалізація професійних цілей, формування індивідуального стилю діяльності, накопичення досвіду, розширення професійних контактів. Відповідність особистості професії встановлюється в модальності «можу» з характеристикою суб'єкта діяльності *«умілий»*.

На рівні *стійкої професійної ідентичності* особистість вільно виконує професійну діяльність, відчуває значущість професійних контактів, усвідомлює власну професійну неповторність, у неї підвищується рівень домагань, відбувається пошук складних професійних задач, з'являється бажання передавати свій професійний досвід іншим. Відповідність особистості професії на цьому рівні встановлюється в модальності «роблю» з характеристикою суб'єкта діяльності «творчий» [14, с. 80–81].

Перебіг процесу становлення професійної ідентичності, обумовлений проходженням особистості через кризу, на думку українських науковців (А. С. Борисюк, Г. О. Балла, В. Л. Зливкова, С. О. Копилова) виявляється ускладненим. У дослідженні положень статусної моделі ідентичності Н. В. Антонова показує, що її провідними параметрами Дж. Марсія визначає: 1) наявність або відсутність кризи – стану пошуку ідентичності; 2) наявність або відсутність одиниць ідентичності – особистісно значущих цілей, цінностей, переконань [1, с. 134–135]. Таким чином, за умови наявності сформованих одиниць ідентичності до кризи в особистості розвивається передчасна ідентичність, а після проходження кризи вона перетворюється на досягнуту. Втім за умови не сформованих одиниць ідентичності, до кризи в особистості розвивається дифузна ідентичність, яка під час кризи перетворюється на мораторій, а після проходження кризи – знову набуває статусу дифузної ідентичності.

На думку С. Д. Максименка, становлення ідентичності відбувається в процесі важкого вибору між легко набутиим «Я-запозиченим», скопійованим і «Я-власним», створеним своїми зусиллями та стараннями [7]. На нашу думку, з таких міркувань перфекціоністські настанови особистості неодмінно впливатимуть на процес ідентифікації особистості під час набуття нею професійної ідентичності.

Висновки. Таким чином, перфекціоністські настанови особистості офіцера, які формуються в онтогенезі значно раніше професійної ідентичності, суттєво впливають на процес професійної ідентифікації. Розвиток професійної ідентичності офіцера з високим рівнем перфекціонізму, як носія розбіжностей між актуальним і ідеальним професійними «Я-образами», між реальним рівнем цілей і високими ідеалами, може відобразитися у низькій самооцінці, мотивації уникнення невдач, ситуативній тривожності, розбіжності між домаганнями й оцінкою власних

можливостей, нереалістичних вимогах до себе й колег. Такі особистісні риси офіцера заважатимуть становленню активної та стійкої професійної ідентичності на тлі її кризи, що заважатиме розвитку диференційованого професійного «Я-образу» з подальшим наближенням його до ідеального шляхом усвідомленого особистісно-професійного розвитку.

Перспектива подальших досліджень полягає у виявленні психологічних особливостей динаміки перфекціонізму та професійної ідентичності офіцерів різних військових спеціальностей, особливості зміни перфекціонізму та професійної ідентичності у офіцерів, які брали участь в бойових діях.

Список використаних джерел

1. Антонова Н. В. Проблема личностной идентичности в интерпретации современного психоанализа, интеракционизма и когнитивной психологии / Н. В. Антонова // Вопросы психологии. – 1996. – № 1. – С. 131–143.
2. Вінтоняк В. Ф. Професійний «Я-образ» як чинник визначення офіцером стратегії кар'єрного зростання: дис. канд. психол. наук: 19.00.10 / В. Ф. Вінтоняк; Київ. нац. торг.-екоп. ун-т. – Київ, 2014. – 246 с.
3. Грачева И. И. Адаптация методики «Многомерная шкала перфекционизма» П. Хьюитта и Г. Флета / И. И. Грачева // Психологический журнал. – 2006. – № 6 – С. 73–81.
4. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: НПО «МОДЭК», 2004. – 752 с.
5. Жебрун Я. О. Особенности социально-психологической адаптации студентов, склонных к перфекционизму / Я. О. Жебрун // Вестник Бурятского государственного университета. – 2010. – № 5. – С. 36–38.
6. Заковоротная М. В. Идентичность человека. Социально-философские аспекты: автореф. дис. ... д-ра философ. наук / М. В. Заковоротная. – Ростов-на-Дону, 1999. – 39 с.
7. Максименко С. Д. Структура та особистісні детермінанти професійної самореалізації суб'єкта / С. Д. Максименко, В. І. Осьодло // Проблеми сучасної психології: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського Національного університету імені Івана Огієнка; Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – Вип. 8. – С. 3–19.
8. Осьодло В. І. Психологія професійного становлення офіцера: монографія / В. І. Осьодло. – К.: ПП «Золоті ворота», 2012. – 463 с.
9. Осьодло В. І. Професійна ідентичність і професійний розвиток особистості офіцера / В. І. Осьодло // Наукові студії із соціальної та політичної психології. – 2011. – Вип. 28 (31). – С. 268–278.
10. Патырбаева К. В. Идентичность: социально-психологические и социально-философские аспекты: коллективная монография / К. В. Патырбаева, В. В. Козлов, Е. Ю. Мазур и др. – Пермь, 2012. – 250 с.
11. Распопова А. С. Формирование конструктивного проявления перфекционизма в спорте посредством психологического тренинга / А. С. Распопова // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 3: Педагогика и психология. – 2012. – № 2. – С. 165–169.

12. Филатова Е. А. Исследование характеристик идеального Я при перфекционизме / Е. А. Филатова, Е. П. Пчелкина // Научные ведомости. Серия: Гуманитарные науки. – 2016. – № 28 (249). – Вып. 32. – С. 180–184.
13. Хорни К. Невротическая личность нашего времени / К. Хорни. – СПб.: Питер, 2014. – 307 с.
14. Шнейдер Л. Б. Личностная, гендерная и профессиональная идентичность: теория и методы диагностики: пособие / Л. Б. Шнейдер. – Москва: МПСИ, 2007. – 128 с.
15. Bergman A. J. Correlates with perfectionism and utility of a dual process model / A. J. Bergman, J. E. Nyland, L. R. Burns // Personality and Individual Differences. – 2007. – № 43 (2). – P. 389–399.
16. Flett G. L. The Perfectionism Cognitions Inventory: Psychometric Properties and Associations with Distress and Deficits in Cognitive Self-management / G. L. Flett, P. L. Hewitt, T. Whelan, Th. R. Martin // Journal of Rational-Emotive Cognitive-Behavior Therapy. – 2007. – Vol. 25. – P. 255–277.
17. Higgins E. T. Ideal versus ought predilections for approach and avoidance: Distinct self-regulatory systems / E. T. Higgins, C. J. R. Roney, E. Crowe, C. Hymes // Journal of Personality and Social Psychology. – 1994. – Vol. 66. – P. 276–286.
18. Hollender M. H. Perfectionism / M. H. Hollender // Comprehensive Psychiatry. – 1965. – Vol. 6. – P. 94–103.

References transliterated

1. Antonova N. V. Problema lichnostnoj identichnosti v interpretacii sovremennoho psichoanaliza, interakcionizma i kognitivnoj psihologii / N. V. Antonova // Voprosy psihologii. – 1996. – № 1. – S. 131–143.
2. Vintonjak V. F. Profesijnij «Ja-obraz» jak chynnyk vyznachennja oficerom strategii' kar'jernogo zrostanja: dys. kand. psychol. nauk: 19.00.10 / V. F. Vintonjak; Kyi'v. nac. torg. – ekon. un-t. – Kyi'v, 2014. – 246 s.
3. Gracheva I. I. Adaptacija metodiki «Mnogomernaja shkala perfekcionizma» P. H'juitta i G. Fleta / I. I. Gracheva // Psihologicheskij zhurnal. – 2006. – № 6 – S. 73–81.
4. Derkach A. A. Akmeologicheskie osnovy razvitija professionala / A. A. Derkach. – M.: Izd-vo Moskovskogo psihologo-social'nogo instituta; Voronezh: NPO «MODJeK», 2004. – 752 s.
5. Zhebrun Ja. O. Osobennosti social'no-psihologicheskoy adaptacii studentov, sklonnyh k perfekcionizmu / Ja. O. Zhebrun // Vestnik Burjatskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2010. – № 5. – S. 36–38.
6. Zakovorotnaja M. V. Identichnost' cheloveka. Social'no-filosofskie aspekty: avtoref. dis. ... d-ra filosof. nauk / M. V. Zakovorotnaja. – Rostov-na-Donu, 1999. – 39 s.
7. Maksymenko S. D. Struktura ta osobystisni determinanty profesijnoi' samorealizacii' sub'jekta / S. D. Maksymenko, V. I. Os'odlo // Problemy suchasnoi' psihologii': zb. nauk. pr. Kam'janec'-Podil's'kogo Nacional'nogo universytetu imeni Ivana Ogijenka; Instytutu psihologii' im. G. S. Kostjuka NAPN Ukraïny. – Kam'janec'-Podil's'kyj: Aksioma, 2010. – Vyp. 8. – S. 3–19.
8. Os'odlo V. I. Psihologija profesijnogo stanovlennja oficera: monografija / I. V. Os'odlo. – K.: PP «Zoloti vorota», 2012. – 463 s.
9. Os'odlo V. I. Profesijna identychnist' i profesijnij rozvytok osobystosti oficera / V. I. Os'odlo // Naukovi studii' iz social'noi' ta politychnoi' psihologii'. – 2011. – Vyp. 28 (31). – S. 268–278.

10. Patyrbaeva K. V. Identichnost': social'no-psihologicheskie i social'no-filosofskie aspekty: kollektivnaja monografija / K. V. Patyrbaeva, V. V. Kozlov, E. Ju. Mazur i dr. – Perm', 2012. – 250 s.

11. Raspopova A. S. Formirovanie konstruktivnogo projavlenija perfekcionizma v sporte posredstvom psihologicheskogo treninga / A. S. Raspopova // Vestnik Adygejskogo gosudarstvennogo universiteta. Serija 3: Pedagogika i psihologija. – 2012. – № 2. – S. 165–169.

12. Filatova E. A. Issledovanie harakteristik ideal'nogo Ja pri perfekcionizme / E. A. Filatova, E. P. Pchelkina // Nauchnye vedomosti. Serija: Gumanitarnye nauki. – 2016. – № 28 (249). – Vyp. 32. – S. 180–184.

13. Horni K. Nevroticheskaja lichnost' nashego vremeni / K. Horni. – SPb.: Piter, 2014. – 307 s.

14. Shnejder L. B. Lichnostnaja, gendernaja i professional'naja identichnost': teorija i metody diagnostiki: posobie / L. B. Shnejder. – Moskva: MPSI, 2007. – 128 s.

15. Bergman A. J. Correlates with perfectionism and utility of a dual process model / A. J. Bergman, J. E. Nyland, L. R. Burns // Personality and Individual Differences. – 2007. – № 43 (2). – P. 389–399.

16. Flett G. L. The Perfectionism Cognitions Inventory: Psychometric Properties and Associations with Distress and Deficits in Cognitive Self-management / G. L. Flett, P. L. Hewitt, T. Whelan, Th. R. Martin // Journal of Rational-Emotive Cognitive-Behavior Therapy. – 2007. – Vol. 25. – P. 255–277.

17. Higgins E. T. Ideal versus ought predilections for approach and avoidance: Distinct self-regulatory systems / E. T. Higgins, C. J. R. Roney, E. Crowe, C. Hymes // Journal of Personality and Social Psychology. – 1994. – Vol. 66. – P. 276–286.

18. Hollender M. H. Perfectionism / M. H. Hollender // Comprehensive Psychiatry. – 1965. – Vol. 6. – P. 94–103.

Abstract

Osyodlo V. I.,

Doctor of Science in Psychology, Professor

Kuzina V. D.,

scientific correspondent,

G. S. Kostyuk Institute of Psychology
of NAPS of Ukraine

THEORETICAL ASPECTS OF PERFECTIONISM ATTITUDE INFLUENCE ON DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL IDENTITY OF OFFICES PERSONALITY

The article presents the features of the influence of perfectionist guidelines on the development of the professional identity of the personality of a modern officer. The perfectionism of modern officer is a multidimensional

personality construct, which combines individual psychological qualities and personality descriptions, determining to follow high standards superfluously, to aspire to perfection and set high personal standards, prove the results of military-professional activity to accordance to the greatest standards. The professional identity of the officer presents as a multidimensional integrative psychological phenomenon, which is the result of the process of conscious identification of oneself with the profession of an officer and the military-professional environment, leads to the independent construction of his military-professional future and provides a developed sense of professional competence, autonomy and self-efficacy, professional integrity and certainty, a conscious integration into the military-professional environment and the mastery of the meanings of military-professional activity.

It is shown that the development of an officer's professional identity with high level of perfectionism will be accompanied by his low self-appraisal, the motivation for avoiding failures, situational anxiety, the differences between the real level of goals and high ideals, harassment and assessment of his own abilities, unrealistic demands to himself and his colleagues. Such personality traits of an officer will interfere with the formation of an active and stable professional identity. The professional identity itself will interfere with the development of a differentiated professional «Self-image» with further approximation of it to the ideal way of conscious personal and professional development.

Отримано – 27 жовтня 2017
Received – October 27, 2017

Рецензовано – 6 листопада 2017
Revision – November 6, 2017

Прийнято – 8 листопада 2017
Accepted – November 8, 2017